

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa O. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko A. K.

o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 3 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną strony powodowej O. sp. z o.o. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa (...) Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej strona powodowa zarzuca naruszenie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 176 § 1 Konstytucji RP poprzez częściowe oddalenie apelacji pomimo wyraźnego uznania braku rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżąca opiera na przesłankach uregulowanych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Jako pierwszą podstawę wskazała oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Obie wskazane przesłanki nie zostały jednak spełnione.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa

materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny oddalił apelację strony powodowej (od wyroku Sądu Okręgowego, którym powództwo zostało oddalone w całości) w zakresie żądania głównego sformułowanego jako „usunięcie z przestrzeni internetowej profilu strony powodowej (w tym zwłaszcza, lecz nie wyłącznie wszystkich informacji dotyczących strony powodowej) na stronie internetowej - szczegółowo opisanej - w całości oraz uniemożliwienia/zablokowania dodawania na nowo profilu strony powodowej na stronie prowadzonej przez pozwanego, w terminie 3 dni kalendarzowych od uprawomocnienia się orzeczenia w niniejszej sprawie oraz w zakresie żądania ewentualnego sformułowanego jako „zobowiązanie pozwanego do usunięcia wszystkich komentarzy dotyczących strony powodowej, od szczegółowo opisanej strony, do ostatniej strony włącznie, jak i uniemożliwienia/zablokowania dodawania nowych Komentarzy (zakaz publikacji) na profilu strony powodowej na opisanej stronie prowadzonej przez pozwanego oraz jakiegokolwiek innej stronie w domenie, szczegółowo opisanej, dotyczących O. sp. z o.o. w przestrzeni internetowej w terminie 3 dni kalendarzowych od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w niniejszej sprawie. Natomiast w pozostałej części, tj. odnośnie żądania usunięcia wszystkich komentarzy naruszających dobra osobiste strony powodowej i żądania majątkowego oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, zaskarżony wyrok Sąd pierwszej instancji uchylił i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Sąd drugiej instancji w pisemnych motywach rozstrzygnięcia, odnosząc się do żądań pozwu, co do których apelacja została oddalona, wyjaśnił, że nie można

wiązać bezprawności z samym faktem istnienia profilu strony powodowej na portalu internetowym, bądź z utrzymywaniem tam wszystkich dotyczących jej treści, czyli także tych, które nie są sprzeczne z prawem ani z zasadami współżycia społecznego, a zawarte w nich ocenne sformułowania stanowią realizację prawa do krytyki i informacji, nie wykraczające poza akceptowane powszechnie w dyskursie internetowym standardy. Dlatego uznał, że nie można *a priori* zakazywać zakładania portalu czy dokonywania wpisów o stronie powodowej.

Z powyższego przedstawienia wynika, że Sąd drugiej instancji dokonał podziału żądań, na te które merytorycznie nie zasługują na uwzględnienie, gdyż nie została wykazana bezprawność zachowania pozwanego w naruszeniu dóbr osobistych powódki i w tym zakresie uznał, że została rozpoznana przez Sąd pierwszej instancji istota sprawy oraz na te, które wskazują na możliwą bezprawność zachowania pozwanego polegającego na naruszeniu dóbr osobistych strony powodowej, aczkolwiek z uwagi na ogólne sformułowanie przez powódkę roszczeń niemajątkowych i brak konkretnego odniesienia się przez Sąd pierwszej instancji do każdego ze 158 inkryminowanych, w ocenie powódki, wpisów, stwierdził że w tej części nie została rozpoznana istota sprawy o ochronę dóbr osobistych. Ujmując prościej, Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji w zakresie, w jakim Sąd ten oddalił żądanie usunięcia przez pozwanego komentarzy naruszających dobra osobiste strony powodowej. Natomiast apelacja została oddalona w odniesieniu do tych żądań, w ramach których strona powodowa nie powołuje się na naruszenie jej dóbr osobistych przez pozwanego, lecz domaga się usunięcia w ogóle wszelkich komentarzy pozwanego na temat strony powodowej. Nie można bowiem zakładać, że każdy wpis będzie naruszał dobra osobiste. W oddalonych prawomocnie żądaniach pozwu, strona powodowa nie powołuje się także na te, które naruszają jej dobra osobiste; powołuje się dopiero w drugim żądaniu ewentualnym, co do których wyrok Sądu Okręgowego został uchylony i w tym zakresie sprawę przekazano do ponownego rozpoznania ze względu na nierozpoznanie istoty sprawy. Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego nie blokuje stronie powodowej domagania się zakazania pozwanemu dokonywania w przyszłości konkretnych wpisów, ale naruszających jej dobra osobiste.

W konsekwencji brak jest podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna oparta na samym zarzucie naruszenia prawa procesowego - art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 176 § 1 Konstytucji RP jest oczywiście uzasadniona, skoro Sąd drugiej instancji rozpoznał merytorycznie wskazaną wyżej część żądań, aczkolwiek z innym uzasadnieniem niż to uczynił Sąd pierwszej instancji.

W zarzutach kasacyjnych skarżący nie podnosi zarzutów opartych na naruszeniu prawa materialnego, tj. kontestujących ocenę Sądu drugiej instancji braku zasadności wskazanych wyżej roszczeń. Okoliczność, że w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej jest powołany przepis prawa materialnego nie jest wystarczające, ponieważ podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej powinny korelować z zarzutami.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, Nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Skarżąca występowanie istotnych zagadnień prawnych łączy z potrzebą wyjaśnienia, czy roszczenie o usunięcie profilu lub wszystkich znajdujących się na nim treści z portalu internetowego wraz z zakazem publikacji na przyszłość jest dopuszczalne co do zasady, jako zgodne z prawem, znajdujące podstawę w art. 24 § 1 zd. 1 k.c., a jego rozpoznanie wymaga zbadania istoty sprawy; czy w przypadku uznania przez Sąd drugiej instancji, iż Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, orzeczenie powinno ulec uchyleniu w całości.

Przedstawione zagadnienia nie spełniają wymogów określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż po pierwsze zostały sformułowane w oderwaniu od okoliczności niniejszej sprawy, bowiem Sąd drugiej instancji dokonał rozgraniczenia

żądań, co do których istota sprawy została rozpoznana, od tych, co do których Sąd Okręgowy nie uczynił temu zadość, o czym była mowa przy analizie podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a po drugie w zarzutach skargi kasacyjnej nie powołano przepisu przywołanego z przytoczonym zagadnieniu.

Należy nadmienić, iż zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. jednym z obligatoryjnych wymogów skargi kasacyjnej jest przytoczenie przez skarżącego podstaw kasacyjnych. Ten wymóg formalny stanowi element konstrukcyjny skargi kasacyjnej, niepodlegający uzupełnieniu w ramach tzw. postępowania naprawczego. Stosownie do art. 398⁶ § 1 k.p.c. uzupełnieniu podlegają wyłącznie wymagania skargi kasacyjnej określone w art. 398⁴ § 2 i 3 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

jw